

Klimato kaitos prognozių sudarymo, nacionalinės studijos apie Lietuvos savivaldybių jautrumą ir pažeidžiamumą klimato kaitai bei jautriausios savivaldybės prisitaikymo prie klimato kaitos plano parengimas

**III ETAPAS: PRISITAIKYMO PRIE
KLIMATO KAITOS PLANO KLAIPĖDOS
MIESTO SAVIVALDYBEI PARENGIMAS**

SANTRAUKA

Užsakovas: Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Sutartis Nr. VPS-2022-3-ES, 2022–01–13

2023

1. ĮVADAS

Klaipėdos miesto savivaldybės prisitaikymo prie klimato kaitos planas yra III-iasis etapas projekto „Klimato kaitos prognozių sudarymo, nacionalinės studijos apie Lietuvos savivaldybių jautrumą ir pažeidžiamumą klimato kaitai bei jautriausios savivaldybės prisitaikymo prie klimato kaitos plano parengimas“ (toliau – Projektas), inicijuoto „ClimAdapt-LT“ (LT05-4-AM-TF-001), finansuojamo pagal 2014–2021 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos „Aplinkosauga, energetika, klimato kaita“, nuostatas. Projektas įgyvendintas pagal 2022 m. sausio 13 d. sutarties Nr. VPS-2022-3-ES tarp Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (Užsakovas) ir UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ ir SIA „Procesu analizes un izpetes centrs“ (Vykdytojas) sąlygas.

Klaipėdos miesto savivaldybės prisitaikymo prie klimato kaitos planas parengtas laikotarpiui iki 2030 m. ir taikomas Klaipėdos miesto savivaldybės teritorijai. Plano priemonės parengtos atsižvelgiant į teisės aktais savivaldybėms pavestus įgaliojimus, savivaldybių įgaliojimų ribas ir galimybę daryti įtaką atitinkamiems sektoriams ir priemonėms.

2. KLIMATO KAITOS RIZIKOS VERTINIMAS

Klimato kaitos rizikos lygiai buvo skaičiuojami įgyvendinant Projekto II-ąjį etapą „Lietuvos savivaldybių jautrumo ir pažeidžiamumo klimato kaitai tyrimas“, kur taikyta metodika paaiškinta plačiau¹. Projekte klimato kaitos rizikos vertinimas buvo atliktas laikantis tarptautinių standartų ir geriausios praktikos pavyzdžių, įskaitant ISO 31000:2018 „Rizikos valdymas“ ir ISO 31010:2019 „Rizikos valdymas. Rizikos vertinimo būdai“ standartus, TKKK penktąją (AR5) ir šeštąją vertinimo ataskaitas (AR6), bei geriausios praktikos gaires (įskaitant „Poveikio klimatui ir pažeidžiamumo vertinimo gaires“).

Projekto II-jame etape klimato kaitos rizika analizuota 7 sektoriuose:

- visuomenės sveikata;
- žemės ūkis;
- biologinė įvairovė, ekosisteminės paslaugos ir miškininkystė;
- vandens išteklių ir pakrantės zona;
- energetika;
- infrastruktūra;
- ekstremaliosios situacijos.

Kiekvienam sektoriui priskirtos rizikos, atsižvelgiant į jų svarbą savivaldybei, buvo suskirstytos į grupes. 1 lentelėje pateikiama Klaipėdos miesto savivaldybės klimato kaitos rizikos lygio įvertinimo santrauka. Iš jos matyti, kad savivaldybei aktualiausios yra sveikatos priežiūros, vandens ir infrastruktūros sektorių rizikos.

1 lentelė. Klaipėdos miesto savivaldybės klimato kaitos rizikos lygio vertinimo santrauka

Rizika	Rizikos lygis iki 2050 m.	Rizikos lygis iki 2100 m.	Aktualumas savivaldybei
VISUOMENĖS SVEIKATA			

¹ <https://klimatokaita.lt/prisitaikymas-prie-pokyciu/projektas-clim-adapt-lt/>

Rizika	Rizikos lygis iki 2050 m.	Rizikos lygis iki 2100 m.	Aktualumas savivaldybei
Rizika 1.1.: Padidėjęs sergamumas pernešėjų platinamomis ligomis	Žemas (28.5)	Aukštas (171.0)	Vidutinis
Rizika 1.2.: Padidėjęs mirtingumas ir sergamumas širdies ir kraujagyslių sistemos ligomis	Žemas (40.1)	Aukštas (192.5)	Aukštas
Rizika 1.3.: Sergamumo kvėpavimo takų ligomis didėjimas	Žemas (23.8)	Vidutinis (121.3)	Vidutinis
Rizika 1.4.: Stresas dėl karščio ir terminis diskomfortas	Žemas (31.2)	Aukštas (168.0)	Aukštas
BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ, EKOSISTEMINĖS PASLAUGOS IR MIŠKININKYSTĖ			
Rizika 2.1.: Eutrofikacija	Žemas (23.6)	Vidutinis (106.6)	Aukštas
Rizika 2.2.: Ligų ir kenkėjų skaičiaus padidėjimas	Žemas (20.2)	Vidutinis (105.6)	Žemas
Rizika 2.3.: Medžių rūšių sudėties pasikeitimas	Žemas (25.0)	Vidutinis (85.6)	Žemas
Rizika 2.4.: Miškų gaisrai	Žemas (16.0)	Žemas (40.1)	Žemas
VANDENS IŠTEKLIAI IR PAKRANTĖS ZONA			
Rizika 3.1.: Gėlo vandens ir jūros kokybė	Žemas (38.0)	Aukštas (94.5)	Aukštas
Rizika 3.2.: Pakrantės erozija	Vidutinis (94.4)	Vidutinis (94.4)	Aukštas

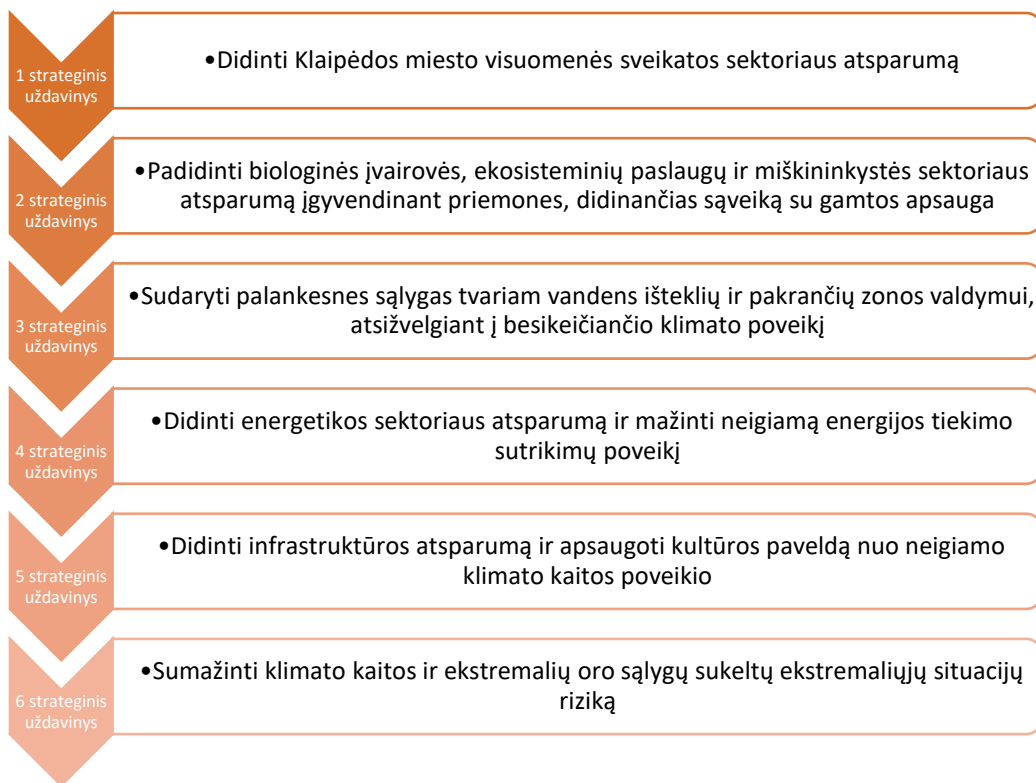
Rizika	Rizikos lygis iki 2050 m.	Rizikos lygis iki 2100 m.	Aktualumas savivaldybei
Rizika 3.3.: Padažnęję poplūdžiai	Žemas (29.7)	Žemas (41.6)	Aukštas
ENERGETIKA			
Rizika 4.1.: Šildymo ir vėsinimo poreikio pokytis	Žemas (42.0)	Aukštas (216.0)	Vidutinis
Rizika 4.2.: Žala elektros energijos gamybos ir perdavimo įrenginiams ir infrastruktūrai	Žemas (16.4)	Žemas (59.7)	Žemas
INFRASTRUKTŪRA			
Rizika 5.1.: Kelių infrastruktūros pažeidimai ir funkcionalumo trikdžiai	Nereikšmingas (10.2)	Vidutinis (25.4)	Vidutinis
Rizika 5.2.: Vandens transporto infrastruktūros pažeidimai ir funkcionalumo trikdžiai	Žemas (16.1)	Žemas (37.7)	Vidutinis
Rizika 5.3.: Žala kultūros paveldo objektams	Nereikšmingas (7.2)	Žemas (21.7)	Vidutinis
Rizika 5.4.: Miesto šilumos salos efekto paūmėjimas	Žemas (17.7)	Vidutinis (93.8)	Aukštas
Rizika 5.5.: Nuotekų valymo įrenginių darbo trikdžiai	Žemas (33.0)	Žemas (67.2)	Aukštas
EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS			

Rizika	Rizikos lygis iki 2050 m.	Rizikos lygis iki 2100 m.	Aktualumas savivaldybei
Rizika 6.1.: Gamtinių nelaimių sukelta aplinkos tarša	Nereikšmingas (5.3)	Nereikšmingas (10.0)	Žemas
Rizika 6.2.: Gamtinių nelaimių sukelti ekonominiai nuostoliai	Žemas (18.7)	Žemas (24.9)	Vidutinis
Rizika 6.3.: Svarbių paslaugų teikimo trikdžiai dėl infrastruktūros pažeidimų	Nereikšmingas (10.1)	Žemas (20.3)	Vidutinis

3. PRISITAIKYMO PRIE KLIMATO KAITOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

Plano tikslas

Didinti Klaipėdos miesto savivaldybės atsparumą, užtikrinant sisteminių prisitaikymą prie klimato kaitos integruojant veiksmingą pagrindinių sektorių prisitaikymą prie klimato kaitos

Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės suskirstytos į grupes pagal tipą ir / arba sektorių, atsižvelgiant į veiksmų plano 1 priedą, nustatytos priemonių grupės:

- žemės naudojimo ir planavimo;
- gamtos procesais pagrįstų sprendimų;
- pilkosios infrastruktūros;
- sąmoningumo didinimo;
- mokslinių tyrimų ir vertinimo;
- materialinių išteklių pirkimo ir (arba) atnaujinimo.

Ataskaitos 16 lentelėje apžvelgiamos prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, kurias siūloma įgyvendinti Klaipėdos mieste iki 2030 m. Išsamus veiksmų planas pateikiamas 1 priede.